

Collegebesluit

Onderwerp: Uitwerking beheer- en onderhoudscontracten

Registratienummer: GOB/2014/266824

1. Inleiding

Op 23 februari van dit jaar stelde het college de nota *Uitgangspunten beheer- en onderhoudscontracten (2014/35367)* vast. Bij de behandeling van deze nota in de commissie Beheer van 17 april heeft wethouder Mulder de toezegging gedaan om over de uitwerking te rapporteren. Omdat het niet mogelijk bleek om dit voor de zomer af te ronden heeft wethouder Sikkema op 24 juni een voortgangsbrief naar de leden van de commissie Beheer gestuurd.

In aansluiting op deze brief gaat de voorliggende nota nader in op de uitwerking van de beheer- en onderhoudscontracten, waar de verdeling van domeinen over Spaarnelanden en marktpartners deel van uitmaakt. De effecten van de bezuinigingen uit de Kadernota 2014 worden hierbij betrokken. Ook worden de gevolgen voor Spaarnelanden van de afspraken over domeinen en van de bezuinigingen aangegeven. Het bedrijf komt hierdoor in een transitieproces terecht.

2. Besluitpunten college

1. Het college verzoekt de raad om binnen zes weken zijn zienswijze te geven op de onder (2) en (3) genoemde voorgenomen besluiten.
2. Het college heeft het voornemen te besluiten om het dagelijks onderhoud voor de domeinen verhardingen, groen & spelen, afval & reiniging en parkeren aan Spaarnelanden toe te kennen.
3. Het college heeft het voornemen te besluiten om het dagelijks onderhoud voor de domeinen openbare verlichting & VRI's, kunstwerken en oevers, riolering & grondwater op de markt te zetten.
4. Het college stuurt het besluit ter advisering aan de raad naar de commissie Beheer.

3. Beoogd resultaat

Een bundeling van werkzaamheden in de openbare ruimte die (1) leidt tot een verschuiving van taken naar Spaarnelanden en marktpartners, (2) de gemeente in staat stelt haar regierol op te pakken, (3) er voor zorgt dat door middel van aanbesteding een optimale balans van prestaties, prijs en kwaliteit bereikt wordt, (4) Spaarnelanden een solide basis biedt voor de continuïteit en versterking van het bedrijf en waarin (5) de gevolgen van de bezuinigingstaakstelling uit de Kadernota verwerkt zijn.

4. Argumenten

Werken in regie

Met de reorganisatie van de hoofdafdeling GOB heeft de gemeente gekozen voor werken in regie. De doelstelling was, naast een besparing op personeelskosten:

Het inrichten van een organisatie die flexibel kan reageren op de vraag van de maatschappij met een hoogwaardige dienstverlening vanuit het fysieke domein (projecten, dagelijks beheer, stedelijk beheer en leefbaarheid) waarbij de benodigde kennis en expertise voor de gemeente voorhanden blijft, de relatie met burger en bestuur centraal staat, de kwaliteit van diensten gelijk blijft dan wel verbetert en de kosten worden verlaagd.

(Uitwerkingsplan hoofdafdeling Gebiedsontwikkeling en Beheer, door B&W vastgesteld op 4 december 2012, blz. 5)

Dit houdt in dat de gemeentelijke rol meer in de richting van professioneel opdrachtgeverschap verschuift. Om dit te kunnen realiseren is het gebiedsgericht werken gekoppeld aan een sturingsmodel waarin de gemeente zich concentreert op de regietaken (zie voor een uitgebreide toelichting bijlage 1 van de nota *Uitgangspunten beheer- en onderhoudscontracten* uit februari van dit jaar).

Rol marktpartners

De marktpartners en Spaarnelanden krijgen per domein de verantwoordelijkheid voor zaken als de coördinatie van uitvoerend werk, inspecties en meldingen. De gemeente geeft door middel van resultaatbladen het gewenste kwaliteitsniveau aan. Het is vervolgens aan de marktpartner om te bepalen welke werkzaamheden er moeten worden verricht om dit overeengekomen niveau te realiseren. De marktpartner legt over de uitvoering van het beheer en onderhoud verantwoording af door middel van rapportages over de globale planning, resultaten, productiestaten en dergelijke.

Door deze opzet kunnen zowel Spaarnelanden als de marktpartners efficiënt opereren onder regie van een in omvang beperkte gemeentelijke organisatie. Ze zullen daarbij niet alleen als onderhoudsbedrijf, maar ook als kennispartner fungeren. Basisprincipe van de overeenkomst is dat de marktpartner een gebiedsgerichte sturing heeft, een hoge mate van zelfstandigheid en professionaliteit aan de dag legt, proactief is in overleg met andere partijen en gevoel heeft voor politieke en maatschappelijke verhoudingen.

Bundeling van domeinen

Binnen de openbare ruimte wordt nu met meer dan zeventig contracten gewerkt: ruim twintig met Spaarnelanden en de rest met marktpartijen. De omslag naar werken in regie biedt de kans om beter samenhangende werkpakketten samen te stellen in de vorm van zeven domeinen. Een ander voordeel is dat, door de hele onderhoudsketen voor een domein bij één partij te beleggen, deze de volledige verantwoordelijkheid voor dat domein kan nemen.

In de nieuwe opzet zijn de beheer- en onderhoudswerkzaamheden dus in samenhangende domeinen gebundeld en worden ze aan één opdrachtnemer per domein gegund. Alleen voor de verkeersregelinstallaties (lopend contract) en de beweegbare bruggen als onderdeel van de civiele kunstwerken (technisch specialisme) zal hiervan afgeweken worden.

1. verhardingen
2. groen en spelen
3. afval en reiniging
4. parkeren
5. openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (VRI's)
6. kunstwerken en oevers
7. riolering en grondwater

Verdeling van domeinen

Op dit moment voert Spaarnelanden volgens de verzelfstandigingsconvenanten uit 2004 (RATD) en 2008 (SBH) het grootste deel van het dagelijks onderhoud in de stad uit. Dit werkpakket is op historische gronden tot stand gekomen. In de nota *Uitgangspunten beheer- en onderhoudscontracten* (februari 2014) stond nog dat Spaarnelanden riolering en grondwater voor zijn rekening zou nemen en dat de verhardingen op de markt gezet zouden worden. Bij nader inzien geven wij er de voorkeur aan de van-gevel-tot-gevel benadering, waarbij het dagelijks onderhoud aan de bovengrondse openbare ruimte geheel door Spaarnelanden uitgevoerd wordt, hetgeen een stimulans betekent voor een meer integrale uitvoering.

In goed overleg is overeengekomen dat Spaarnelanden vanaf 2015 vier domeinen voor zijn rekening neemt:

1. verhardingen
2. groen en spelen
3. afval en reiniging
4. parkeren

Daarnaast gaat het bedrijf de urgente meldingen en de piketdienst verzorgen. Een drietal domeinen wordt in zijn geheel op de markt gezet:

5. openbare verlichting en VRI's
6. kunstwerken en oevers
7. riolering en grondwater

Deze groepering betekent een verschuiving van een deel van de taken die Spaarnelanden nu binnen de domeinen (6) en (7) verricht naar marktpartners. De omgekeerde beweging geldt voor de domeinen (1) en (2).

Contractstructuur

De dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) voor het dagelijks onderhoud zullen per domein bestaan uit:

- een mantelovereenkomst (deel A);
- de beschrijving van randvoorwaarden, wijze van samenwerken en van de processen rond monitoring en rapportering (deel B) en
- resultaatbladen (deel C).

Op de resultaatbladen worden alle door de marktpartner te leveren prestaties functioneel gespecificeerd. Met andere woorden: de gemeente schrijft niet meer tot in detail de onderhoudsmaatregelen voor, maar geeft aan wat voor beeld of onderhoudsniveau er buiten gerealiseerd moet worden. Door heldere afspraken te maken over rapportering en *auditing* kan de gemeente dan zowel bij Spaarnelanden als bij de marktpartners tot een betere aansturing komen, inclusief de controle op de uitvoering.

Kwaliteitsborging

Contractdeel B regelt de kwaliteitsborging van het afgesproken resultaat. De marktpartner legt een jaarplan voor de uitvoering van de werkzaamheden, inclusief een planning, ter goedkeuring aan de gemeente voor. De gemeente toetst of het onderhoud aan de gestelde eisen voldoet en maakt daarbij gebruik van Systeemgerichte Contractbeheersing (SCB). Dat houdt in dat de marktpartner of Spaarnelanden rapporteert over de bereikte resultaten en dat de gemeente *audits* uitvoert en steekproeven neemt. Door heldere afspraken te maken wordt transparant wat de gemeente vraagt en is daarnaast voor bestuur en burger beter zichtbaar wat de overeengekomen prestaties opleveren.

Omdat de besteding van het onderhoudsbudget in belangrijke mate bepalend is voor het aanzien van de stad wil het college een periodieke, gebiedsgerichte rapportage over de bereikte resultaten, waarbij met name de gerealiseerde prestaties, de kwaliteit van de dienstverlening en het financiële resultaat centraal zullen staan.

5. Kanttekeningen

Kaders

De door de gemeenteraad vastgestelde budgetten en kwaliteitsniveaus zijn kaderstellend voor de af te sluiten overeenkomsten. Deze contracten bevatten voldoende flexibiliteit om wijzigingen in beleid en eventuele bezuinigingen die zich nadien voordoen door te kunnen voeren.

Financiële gevolgen verschuiving van domeinen

Het huidige volume van de dienstverleningsovereenkomsten met Spaarnelanden voor dagelijks onderhoud bedraagt 29,4 miljoen euro. Door de hierboven geschetste verschuiving van domeinen wordt het bedrag van de dienstverleningsovereenkomst verhoogd met ongeveer acht ton op jaarbasis. Daarnaast is er nog sprake van areaaluitbreiding (waaronder duurzaam afvalbeheer, Dreefgarage, fietsenstalling Stationsplein).

Financiële gevolgen Kadernota 2014

In de *Kadernota 2014* staan bezuinigingen opgenomen op de grote contracten, op

specifieke werkzaamheden die nu uitgevoerd worden door Spaarnelanden (straatmeubilair, zwerfvuil groen, bewonersgarages, bewonersfietsenstallingen) en op de kwaliteit van de openbare ruimte. Bij elkaar gaat het om een structureel bedrag van 3.010.000 euro, dat voor het grootste deel ten koste gaat van het dagelijks onderhoud. De gevolgen van deze bezuinigingen worden verwerkt in de kaders voor de B&O-contracten en zullen hun weerslag hebben op de in de resultaatbladen opgenomen kwaliteitsniveaus.

Vermogenspositie Spaarnelanden

Zowel de verschuiving van domeinen als de bezuinigingen uit de kadernota hebben financiële gevolgen voor Spaarnelanden. Het DVO-bedrag voor de verschuiving van domeinen werkt verhogend, maar de bezuinigingen veroorzaken een omgekeerde beweging. Daardoor zal de omzet van Spaarnelanden er per saldo op achteruit gaan.

Deze nota heeft betrekking op de verschuiving van domeinen, maar kan niet los worden gezien van de taakstellingen in de openbare ruimte waarvan een groot deel betrekking heeft op Spaarnelanden. Over deze taakstellingen wordt bij de begroting en meerjarenraming 2015 – 2019 besloten.

Door het afstoten van taken, de wisseling van domeinen en het verlagen van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte zal een deel van het huidige personeel zijn functie verliezen. Door uitbreiding van de DVO's komen er weer taken en functies voor mensen bij. Spaarnelanden werkt aan een nieuwe afstemming van mensen en middelen op de komende werkpakketten. Dit levert gedurende een periode van een aantal jaren frictielasten op, die een tijdelijk effect hebben op de vermogenspositie van Spaarnelanden.

Looptijd contracten

Gemeente, marktpartners en Spaarnelanden ontwikkelen een nieuwe samenwerkingsrelatie. De eerste twee jaar wordt deze werkwijze geoptimaliseerd, onder andere door te investeren in de benodigde kennis en vaardigheden. Daarnaast zullen er, om ervaring op te kunnen doen, in eerste instantie contracten gesloten worden met een looptijd van vier jaar plus een verlengingsoptie van twee keer twee jaar als de marktpartner goed presteert.

Marktconformiteit

De nieuwe dienstverleningsovereenkomsten zullen bepalingen bevatten om te garanderen dat prijs en kwaliteit marktconform zijn. Dit geldt niet alleen voor de marktpartijen, maar ook voor Spaarnelanden. Gedurende de looptijd van het contract wordt de marktconformiteit gemonitord. Waar nodig wordt aangegeven waarom daar op een onderdeel van afgeweken wordt.

Transitieperiode

De verschuiving in het opdrachtenpakket van Spaarnelanden heeft uiteraard gevolgen voor de interne organisatie. Het bedrijf neemt de nodige maatregelen om capaciteit, kennis en vaardigheden af te stemmen op de nieuwe taken. Daarnaast werkt Spaarnelanden aan de verbetering van de kwaliteit van haar bedrijfsvoering.

De nieuwe manier van werken zal onder andere zichtbaar worden in een sterk verbeterde rapportage- en verantwoordingscyclus.

Er vindt overleg plaats met Spaarnelanden over de transitie maatregelen die nodig zijn om de verschuiving tussen domeinen en de veranderde werkwijze zo goed mogelijk te laten verlopen.

De transitieperiode zal door kunnen lopen tot in het tweede contractjaar. Dit geldt overigens voor alle betrokken partijen: de marktpartners, Spaarnelanden en de gemeente.

6. Uitvoering

De nieuwe B&O-contracten moeten per 1 januari 2015 in werking treden omdat de huidige overeenkomsten met marktpartijen en Spaarnelanden op die datum aflopen. De aanbestedingsprocedure neemt in totaal een half jaar in beslag. Dat betekent dat de voorbereiding van de aanbestedingen in juli van start is gegaan, een en ander uiteraard onder voorbehoud van besluitvorming.

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester